

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Účinnost od: 1. 9. 2026

1. Účel a závaznost programu

Tento program je dlouhodobou, celoškolní součástí preventivního programu školy. Jeho účelem je předcházet šikanování a kyberšikaně, včas rozpoznat jejich projevy, bezodkladně chránit ohrožené osoby a zajistit odborné, jednotné a přiměřené řešení každého případu.

Program se vztahuje na žáky, zaměstnance školy a na všechny činnosti související se vzděláváním a poskytováním školských služeb. Přiměřeně se použije i tehdy, projeví-li se jednání mimo školu nebo v kyberprostoru a má-li prokazatelný dopad do bezpečí, vztahů nebo vzdělávání ve škole.

Škola nepřipouští bagatelizaci násilí, ponižování, diskriminace, nepřátelství ani jiného jednání narušujícího bezpečné prostředí. Každé oznámení posuzuje citlivě, nestranně a bez zbytečného odkladu.

2. Právní a metodická východiska

Program vychází zejména z:

- zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zejména § 29 a § 30;
- zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, zejména § 6 a § 10;
- vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních;
- zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, včetně § 368;
- Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT-21149/2016.

Pravidla chování, výchovná opatření a pravidla pro používání digitálních technologií upravuje školní řád. Tento program jej nenahrazuje.

3. Vymezení šikanování

Šikanováním se rozumí úmyslné ubližující chování jednotlivce nebo skupiny vůči osobě, která se mu pro svou slabost, znevýhodnění nebo nerovné postavení nemůže účinně bránit. Může mít podobu fyzickou, slovní, vztahovou, sociální, materiální i elektronickou. Pro posouzení případu škola hodnotí zejména záměr, opakování nebo hrozbu opakování, nerovnováhu sil, dopad na ohroženou osobu a souvislost se školním prostředím.

Kyberšikana je elektronická forma šikany uskutečňovaná zejména prostřednictvím mobilních telefonů, sociálních sítí, komunikačních aplikací, herních platform nebo e-mailu. Může spočívat například ve zveřejnění ponižujícího obsahu, výhrůžkách, vydírání, falešných profilech, zraňujících komentářích nebo opakovaném sdílení škodlivého obsahu.

Jednorázový konflikt, nevhodný vtip nebo porušení pravidel nemusí samo o sobě naplňovat znaky šikany. Škola je však řeší podle jejich závažnosti a přijímá opatření k ochraně dotčených osob.

4. Cíle programu

Škola zejména:

- vytváří bezpečné, respektující a spolupracující prostředí;
- chrání zdraví, důstojnost a práva žáků i zaměstnanců;
- rozvíjí sociální a komunikační dovednosti žáků a pozitivní třídní klima;
- zajišťuje účinný dohled v rizikových časech a prostorách;
- zvyšuje schopnost zaměstnanců rozpoznat a řešit počínající i pokročilou šikanu;
- umožňuje bezpečné oznámení podezření na šikanu;
- spolupracuje se zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními, orgánem sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“), Policií České republiky a dalšími odborníky;
- průběžně vyhodnocuje účinnost přijatých opatření.

5. Odpovědnosti a oznamování

Ředitelka školy

Ředitelka odpovídá za nastavení systému prevence a řešení šikany, za určení členů realizačního týmu, organizaci vzdělávání zaměstnanců, zajištění dohledů a součinnost s externími institucemi. Rozhoduje o závažných opatřeních a zajišťuje, aby škola postupovala jednotně a v souladu se školním řádem a právními předpisy.

Školní metodik prevence, výchovný poradce a školní poradenské pracoviště

Koordinují preventivní činnosti, podílejí se na posouzení oznámení, dokumentaci případu, komunikaci s vedením a zákonnými zástupci a na zajištění následné práce se třídou. Podle povahy věci navrhuje zapojení externího odborníka.

Třídní učitel a ostatní pedagogičtí pracovníci

Každý zaměstnanec, který se dozví o možném šikanování nebo zaznamená varovný signál, zajistí přiměřenou ochranu ohrožené osoby a bezodkladně informuje ředitelku školy nebo jí určeného člena realizačního týmu. Zaměstnanci nevedou společný rozhovor oběti s možným agresorem ani je vzájemně nekonfrontují.

Žáci a zákonní zástupci

Žáci a zákonní zástupci mohou podezření oznámit třídnímu učiteli, školnímu metodikovi prevence, výchovnému poradci nebo vedení školy. Oznámení lze učinit osobně, telefonicky, e-mailem nebo prostřednictvím schránky důvěry [doplnit konkrétní způsob a kontakty]. Každé oznámení se eviduje a prověřuje.

6. Preventivní opatření

Škola realizuje zejména tyto činnosti:

- pravidelné sledování třídního klimatu a vyhodnocování rizikových míst, časů a skupin;
- třídnické hodiny a preventivní činnosti ve výuce i mimo ni;

- společné vytváření a vyhodnocování třídních pravidel;
- dohledy v prostorách a časech se zvýšeným rizikem;
- pravidelné vzdělávání, intervizi nebo supervizi pedagogických pracovníků;
- informování žáků a zákonných zástupců o projevech šikany, možnostech pomoci a oznamovacích kanálech;
- spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče a dalšími odbornými pracovišti;
- průběžnou kontrolu souladu školního řádu s potřebami ochrany žáků před násilím a s pravidly digitální bezpečnosti.

7. Zásady při řešení oznámení

Při každém podezření škola:

1. bezodkladně vyhodnotí, zda hrozí bezprostřední nebezpečí;
2. zajistí bezpečí a podporu ohrožené osoby;
3. chrání důvěrnost informací a osoby, které oznámení podaly;
4. vede přiměřenou písemnou dokumentaci o oznámení, zjištěních, přijatých opatřeních a komunikaci;
5. jedná individuálně s dotčenými osobami a zamezí jejich nevhodné konfrontaci;
6. průběžně hodnotí, zda má škola dostatečné kompetence k řešení, nebo zda je nutné přizvat externí odborníky;
7. nepovažuje oběť za viníka, nevyžaduje veřejnou výpověď ani okamžité veřejné usmíření;
8. uplatňuje výchovná opatření pouze přiměřeně zjištěným skutečnostem a v souladu se školním řádem;
9. provede následnou práci s třídním kolektivem a ověří účinnost opatření.

8. Postup při počáteční šikaně

Počáteční šikanu řeší vyškolený pracovník školy, popřípadě za podpory externího odborníka. Postupuje se zejména takto:

1. odhadne se závažnost a forma jednání;
2. vede se rozhovor s oznamovatelem a s ohroženou osobou;
3. vyhledají se vhodní svědci;
4. vedou se individuální rozhovory se svědky;
5. zajistí se ochrana oběti;
6. provede se předběžné vyhodnocení a zvolí se vhodný postup;
7. vedou se rozhovory s osobami, které se na jednání podílely;
8. informují se zákonní zástupci dotčených žáků odděleně a přiměřeně výsledku šetření;
9. stanoví se podpůrná a výchovná opatření;
10. uskuteční se práce s třídou a následné ověření, zda je bezpečí oběti obnoveno.

9. Postup při pokročilé šikaně a bezprostředním ohrožení

Pokročilou šikanu škola neřeší izolovaně bez potřebné odborné podpory. Ředitelka bezodkladně zajistí kontakt s příslušným odborníkem nebo institucí.

Při bezprostředním ohrožení zdraví nebo života zaměstnanec nejprve zastaví násilí, přivolá pomoc, zajistí dohled nad žáky a podle okolností přivolá zdravotnickou záchrannou službu nebo Policii České republiky. Současně informuje vedení školy. Je nutné zabránit dalšímu ohrožení a domluvě osob na společné nepravdivé výpovědi.

Pokud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že jde o dítě uvedené v § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, škola tuto skutečnost bez zbytečného odkladu oznámí obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Podezření na trestný čin škola oznámí Policii České republiky nebo státnímu zastupitelství. Tím není dotčena povinnost oznámit bez odkladu trestné činy vyjmenované v § 368 trestního zákoníku.

10. Kyberšikana

Při podezření na kyberšikanu škola zmapuje rozsah a souvislost s děním ve třídě. Žáka a zákonného zástupce poučí o nutnosti uchovat důkazy, zejména zprávy, snímky obrazovky, odkazy, údaje o účtech a časech komunikace. Škola nepřebírá obsah ani zařízení bez zákonného důvodu; postupuje citlivě a v rozsahu nezbytném pro ochranu žáka a prověření případu.

Škola zajistí ochranu ohrožené osoby, provede šetření, informuje zákonné zástupce a podle zjištěné závažnosti zapojí odborníky, OSPOD nebo Policii České republiky. Pokud má jednání dopad do školního prostředí, přijme odpovídající výchovná a preventivní opatření. S třídou pracuje bez zveřejňování citlivých údajů a bez dalšího šíření závadného obsahu.

11. Šikana zaměřená na pedagogického pracovníka

Šikanu pedagoga ze strany žáka nebo žáků řeší vedení školy jako problém celé školy. Pedagog nemá zůstat sám ani nést odpovědnost za to, že se stal obětí. Vedení zajistí jeho bezpečí, podporu, případně převzetí dohledu nad třídou a odbornou pomoc.

Při bezprostředním ohrožení pedagog přivolá pomoc a postupuje podle krizového plánu. Po incidentu škola vyhodnotí vztahy ve třídě, přijme opatření vůči původcům jednání v souladu se školním řádem a zajistí intervenční práci s kolektivem. Zjištění využije také pro revizi preventivních a krizových postupů.

12. Spolupráce se zákonnými zástupci a institucemi

Škola komunikuje se zákonnými zástupci věcně, citlivě a odděleně. Před ukončením šetření nezve rodiče oběti a možného agresora k společnému jednání. Poskytuje jim informace v rozsahu odpovídajícím jejich roli, ochraně soukromí ostatních osob a potřebě řádně případ prověřit.

Podle povahy případu škola spolupracuje zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, OSPOD, poskytovateli zdravotních služeb a Policií České republiky. Aktuální kontakty tvoří neveřejnou přílohu tohoto programu.

13. Dokumentace, vyhodnocení a ochrana informací

Oznámení a řešení případu se dokumentují v rozsahu nezbytném pro ochranu žáků, řádné vyhodnocení věci a navazující opatření. K dokumentaci mají přístup pouze oprávněné osoby. S osobními údaji škola nakládá v souladu s právními předpisy.

PSvŠ nejméně jednou ročně vyhodnotí výskyt rizikového chování, účinnost preventivních opatření, stav dohledů, potřeby vzdělávání zaměstnanců a potřebné změny programu. Závažný případ je podnětem k mimořádnému vyhodnocení.

Schválila: Mgr. Jana Vaňková, ředitelka školy

Odpovědné osoby za koordinaci: školní metodici prevence

Mgr. Vlastimil Purchart

Mgr. Lucie Krchňavá